

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра вікової та педагогічної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 08 Психічна депривація
(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 053 Психологія
(шифр і назва спеціальності)

овітньо-професійна програма Психологія
(назва спеціалізації)

освітній ступінь магістр
(бакалавр/магістр)

інститут, факультет, Психолого-природничий
(назва інституту, факультету,)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни *ВК08 «Психічна депривація»* для здобувачів освітнього ступеня *магістр* галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки* спеціальності *053 Психологія* за освітньо-професійною програмою *Психологія*.

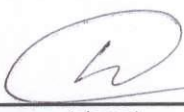
Мова навчання: українська

Розробник: **Назаревич В.В.** кандидат психологічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри вікової та педагогічної психології *

Протокол від « 27 » серпня 2019 року № 7

Завідувач кафедри
вікової та педагогічної психології

(підпис) (проф. Павелків Р.В.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету за спеціальністю 053 Психологія

Протокол від « 17 » вересня 2019 року № 6

Голова навчально-методичної комісії

(підпис) (Сяська І.О.)
(прізвище та ініціали)

© Назаревич В.В., 2019

© РДГУ, 2019

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки <small>(шифр, назва)</small>	за вибором студента	
Модулів – 2	Напрямок 053 психологія <small>(шифр, назва)</small>	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування) Психологія	1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 54		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	<i>Лекції</i>	
		12 год.	4 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		4 год.	2 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		2 год.	- год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		38 год.	48 год.
ІНДЗ:			
Вид контролю: залік			

Програма з курсу «Психічна депривація» відповідає навчальному плану підготовки Спеціалістів напрямку підготовки: 0301 – психологія, спеціальності: психологія 7.03010101 спеціаліст.

Дисципліна «Психічна депривація» виступає основою для вивчення різних видів психічної депривації на кафедрі вікової та педагогічної психології. Вона знайомить студентів з предметом психічної депривації як науки що вивчає історико-методологічні основи психоемоційних змін при деприваційних умовах, її прикладними завданнями виступає, розкриття основних психологічних проблем при організації психологічної допомоги різного типу і на різних стадіях життєвого циклу при наявних ознаках депривації особистості. Подальший розвиток дисципліна знаходить в таких курсах як «Психологічне консультування», «Психологія інвалідності» та ін.

У своєму змісті дисципліна орієнтована на сучасні моделі професійної діяльності в галузі спеціальної психології, медичної психології та психології в закладах соціального спрямування. У лекційній частині дається обґрунтування особливого розуміння процесу депривації в міждисциплінарних галузях наукового знання. Розглядається структура психічної депривації як змістовних змін в розвитку психіки особистості в наслідок деприваційних впливів різного характеру. Знання, отримані студентами в ході вивчення дисципліни «Психічна депривація», повинні забезпечити їм можливість вироблення

обґрунтованої професійної позиції по відношенню до проблем розуміння, діагностики та формування системи допомоги особам із прояви психічної депривації .

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: ознайомити слухачів з психологічними особливостями формування ознак психічної депривації, показати закономірності соціальних та емоційних та когнітивних взаємодій в системі психіка-особистість, навчити застосовувати методи психологічного дослідження проявів психічної депривації в роботі психолога в соціальних установах.

Завдання курсу:

1. Ознайомлення з теоретичними підходами, експериментальними та прикладними дослідженнями при вивченні психічної депривації;
2. Оволодіння методами психодіагностики в роботі з депривованими особами;
3. Засвоєння основних психологічних закономірностей деприваційних впливів на психіку людини;
4. Засвоєння навичок психологічного аналізу в робліті із депривованими особами.
5. Діагностувати поведінкові, емоційні, соціальні, когнітивні дериваційні прояви .
6. Засвоєння основних методи корекції дериваційних станів;

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- історію розвитку і основний зміст видів та проявів психічної депривації;
- категоріальний апарат, необхідний для аналізу і прогнозування процесів, що протікають в психічній сфері особистості;
- структуру корекційних впливів депривованих осіб ;
- вміти виділяти психологічні проблеми в наслідок психічної депривації;
- аналізувати основні психологічні закономірності корекції дериваційних впливів;
- здійснювати діагностику психічних процесів змінених внаслідок психічної депривації;
- аналізувати основні характеристики деприваційних змін;

3.Очікувані результати навчання

Компетенції	Критерії компетенцій
Загальні компетенції	Компетенції соціально-особистісні (КСО) <ul style="list-style-type: none">– гуманістична спрямованість (КСО-1);– особиста і соціальна відповідальність (КСО-2);– почуття власної гідності й повага гідності інших людей (КСО-3);– емпатійність, толерантність (КСО-4);– розуміння та сприйняття етичних і моральних норм науково-дослідницької і професійної діяльності (КСО-5);– креативність, здатність до системного мислення (КСО-8);– адаптивність і комунікабельність (КСО-9);– наполегливість у досягненні мети (КСО-10);– турбота про якість виконуваної роботи (КСО-11);– володіння навичками логічної побудови наукового тексту, усного мовлення, уміння аргументувати свою

	<p>наукову, громадянську та професійну позиції (КСО-12);</p> <ul style="list-style-type: none"> – володіння навичками чітко формулювати і викладати думки письмово та в усній формі іноземною мовою (КСО-13); – залучення і використання у професійній діяльності новітніх інформаційних технологій, здатність до прийняття самостійних рішень у нестандартних ситуаціях (КСО-14).
<p>Загально-наукові компетенції (КЗН)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства і уміння їх використовувати у професійній діяльності та всебічно аналізувати історичні процеси, події та факти з наукових позицій їх тлумачення (КЗН-1); – знання специфіки і основних напрямів освітнього та наукового співробітництва і взаємовпливу у глобалізованому світі (КЗН-6); – дослідницькі навички (КІ-5). Професійні компетенції: Загально-професійні компетенції (КЗП) – уміння застосувати на практиці базові та інструментальні цінності психології, розуміння соціальних і психологічних наслідків своєї професійної діяльності (КЗП); – бути готовим до участі у здійсненні управлінських заходів для вирішення ситуацій, які утруднюють соціальне функціонування окремих індивідів, сімей, груп, громад (КЗП-1); – бути здатним до координації зусиль різних організацій психологічної сфери щодо вирішення психологічних проблем і завдань в інтересах психологічного захисту груп ризику (КЗП-2); – сприяти підвищенню організаційної культури психологічних служб (КЗП-3); – володіння навичками аналізу соціального та фізичного середовища, інфраструктури забезпечення благополуччя різних груп населення (КЗП-4); – готовність до участі в підготовці, організації і проведенні психологічних досліджень з метою виявлення психологічно значимих проблемних ситуацій, визначення стратегій, методів їх вивчення і вироблення рекомендацій з їх вирішення (КЗП-5); – володіння навичками обробки психологічних даних і соціальної статистики на основі використання сучасних інформаційних технологій,

	<p>спеціалізованого програмного забезпечення (КЗП-6);</p> <ul style="list-style-type: none"> – уміння оформляти і представляти результати науково-дослідницької і науковоприкладної роботи у відповідності із нормативними документами та стандартами (КЗП-7); – здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, навички роботи в команді (КЗП-10); – володіння навичками моніторингу і контролю діяльності окремих працівників і підрозділів закладів психологічних служб (КЗП-11); – уміння критично оцінювати принципи і механізми професійної діяльності в рамках обраного профілю і конкретного випадку (КЗП-12); – готовність до медико-психологічної діяльності у закладах психологічних служб (КЗП-13).
<p>Спеціалізовано-професійні компетенції (КСП)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – застосування технологій професійного втручання, здійснення соціально-правового захисту та представництво інтересів клієнтів (КСП-5); – уміння налагоджувати, підтримувати і розвивати міждисциплінарне професійне співробітництво, корпоративну відповідальність на основі знання системи органів і служб, які задіяні до роботи із складними життєвими обставинами клієнтів (КСП-6); – володіння навичками роботи з комп'ютером, використання інформаційних технологій для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі психології (КСП-10).

Програмні результати навчання:

- здатність використовувати концептуальні знання, застосувати інноваційні підходи для вирішення психологічних завдань;
- генерувати ідеї та завдяки власному досвіду приймати рішення та доносити їх до фахівців в галузі психологічної науки та міждисциплінарних знань;
- управляти комплексними діями або проектами;
- формувати комунікаційну стратегію;
- використовувати іноземну мову на професійному рівні;

- навчатись з високим рівнем автономності та мобільності, орієнтуватись на ринку праці, пов'язувати свою кар'єру з продовженням освіти;
- змінювати профіль діяльності в залежності від змін стратегії розвитку організації, технологічних умов;
- використовувати в професійній діяльності знання психологічної структури життя людини, закономірностей психічного розвитку;
- вміння самостійно працювати з інформацією, у ситуації професійної взаємодії застосовувати навички медіації;
- здатність до фасилітації на груповому та командному рівні;
- вміння проектувати діяльність, здійснювати управління процесами та змінами;
- використовувати інформаційні технології та програмне забезпечення в професійній діяльності;
- приймати рішення і вибирати стратегії поведінки та діяльності з урахуванням запитів клієнтів та етики професійної діяльності;
- вміння здійснювати аналіз фахової наукової психологічної літератури;
- вміння формувати програму психологічної допомоги особистості в різних кризових ситуаціях.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ІСТОРИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ ПСИХІЧНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ

Тема 1. Психічне депривація як феномен наукового пізнання

Психічна депривація як це психічний стан, аналіз життєвих ситуацій що провокують депривацію, незадоволення психічних потреб основних (життєвих) упродовж тривалого часу як основа депривації,. поняття «психічна депривація», аналіз несприятливих впливів в життєвих ситуаціях. Основні теорії вивчення депривації: теорії депривації: психоаналітичні (З. Фрейд, Р.А. Шпіц, Д. В. Вінкотт, Д. Беджамін), когнітивні (У. Денніс, Д. Л. Гевертс, Д. С. Брунер), соціологічна теорія (Е. Еріксон). Прояви психічної депривації особистості. Психічна депривація як картина невропатичних ознак та соматичних особливостей. Різні форми психічної депривації.

Тема 2. Сенсорна та депривація і її наслідки

Поняття про сенсорну депривацію. Факти та аналіз проявів сенсорної депривації. Емпіричні факти сенсорної депривації. Експериментальні дослідження сенсорної депривації, механізми сенсорної депривації, наслідки сенсорної депривації, індивідуальні наслідки сенсорної депривації, рухова депривація як форма сенсорної депривації. сенсорної депривації та форми

компенсації психіки, повне позбавлення людини сенсорних вражень, умови сенсорної депривації, захисні реакції психіки.

Тема 3 Когнітивна та емоційна депривація

Когнітивна депривація. Діти в умовах емоційної депривації. Види когнітивної депривації, дефіцит її хаотичність, мінливість, неупорядкованість, що перешкоджає, побудові адекватних моделей навколишнього світу, психологічні феномени депривації. Дефіцит інформації в професійній діяльності. Вплив інформаційного голоду на психіку особливо яскраво проявляється в екстремальних умовах діяльності. Види когнітивної депривації: спеціальну, що має цінність в межах певних соціальних груп (наприклад, професійних) ;масову, що передається засобами масової інформації. Емоційна депривація, види емоційної депривації, форми емоційної депривації, умови формування емоційної депривації, діагностика емоційної депривації, корекція когнітивної та емоційної депривації.

Змістовий модуль 2. Теоретико–методологічні аспекти вивчення соціальної депривація

Тема 4 Соціальна депривація

Форми соціальної депривації. Рання соціальна депривація і її наслідки. Соціальна депривація в умовах закритих навчально-виховних установ. Психологічні наслідки соціальної депривації у дорослих. Проблеми реадптації.

Форми соціальної депривації. Різновиди соціальної депривації. Вимушена ізоляція, примусова ізоляція, добровільна ізоляція, добровільно-вимушена (або добровільно-примусова) ізоляція.

Тема 5 . Профілактика та корекція психічної депривації

Вивчення проявів психічної депривації, комплексний підхід до діагностики психічної депривації, особливості організації корекції психічної депривації, напрямки корекції Різні види депривації нерідко впливають на людину в комплексі. Зокрема , ми вже показували раніше , що людина в умовах полярної експедиції переживає і соціальну, і сенсорну, і когнітивну, а часто і емоційну депривацію. Соціальна допомога людям з проявами психічної депривації. Супровід дітей із що виховувались в умовах депривації. Реабілітація осіб, які переживають деприваційні наслідки, компенсація дефіциту необхідних стимулів .

Тема 6. Депривація ідентифікації

Процес формування ідентифікації. Форми та види депривації ідентифікації: культурна депривація, ментальна депривація, сімейна депривація, гендерна депривація, професійна депривація, футуристична депривація, депривація

досягнень. Особливості діагностики різних форм депривації ідентифікації.
Корекція деструктивних проявів депривації ідентифікації.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. ІСТОРИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ ПСИХІЧНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ													
Тема 1. Психічне депривація як феномен наукового пізнання	9	2				7	10	2					8
Тема 2. Сенсорна та депривація і її наслідки	10	2	2			6	10		2				8
Тема 3 Когнітивна та емоційна депривація	9	2				7	8						8
Разом – зм. модуль 1	28	6	2			20	28	2	2				24
Змістовий модуль 2. Теоретико–методологічні аспекти вивчення соціальної депривація													
Тема 4 Соціальна депривація	10	2	2			6	8						8
Тема 5. Профілактика та корекція психічної депривації	10	2		2		6	10	2					8
Тема 6. Депривація ідентифікації	8	2				6	8						8
Разом – зм. модуль 2	26	6	2			18	26	2					24
Усього годин	54	12	4	2		38	54	4	2				48

1. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. ІСТОРИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ ПСИХІЧНОЇ ДЕПРИВАЦІЇ	
1	Тема 1. Сенсорна та депривація і її наслідки	2

	Змістовий модуль 2. Теоретико–методологічні аспекти вивчення соціальної депривація	
	Тема 2. Соціальна депривація	2
	Всього	4

6. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Профілактика та корекція психічної депривації	2
	Всього	2

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1.	
1	Тема 1. Психічне депривація як феномен наукового пізнання	7
2	Тема 2. Сенсорна та депривація і її наслідки	6
3	Тема 3 Когнітивна та емоційна депривація	7
	Змістовий модуль 2.	
4	Тема 4 Соціальна депривація	6
5	Тема 5. Профілактика та корекція психічної депривації	6
6	Тема 6. Депривація ідентифікації	6
	Разом	38

8. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО - ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Орієнтовна тематика:

1. Соціальні умови виникнення депривації
2. Психічна депривація в умовах соціального закладу \
3. Форми психічної депривації
4. Психологічні особливості соціальної адаптації дітей соціально депривованих
5. Механізми корекції соціальної депривації
6. Психологічний супровід клієнтів із ознаками когнітивної депривації
7. Умови соціальної адаптації при корекції когнітивної депривації
8. Класифікація психічної депривації
9. Умови виникнення психічної депривації
10. Стратегії профілактики освітньої депривації
11. Форми допомоги психолога при корекції сенсорної депривації
12. Стратегії профілактики соціальної депривації в умовах інтернатного закладу
13. Психічна депривація як проблема сучасного суспільства
14. Депривація стимульна умови та форми виникнення
15. Етапи розвитку вивчення психічної депривації
16. Психомоторна депривація
17. Психокультурна депривація
18. Основні причини емоційної депривації
19. Шляхи корекції емоційної депривації
20. Форми психологічної допомоги при наслідках психомоторної депривації
21. Умови психологічного супроводу при корекції наслідків психомоторної депривації
22. Класифікаційні категорії психічної депривації

23. Психологічні особливості феномену різновидової депривації
24. Соціальна депривація як ізоляція – пенітенціарна психологія
25. Економічна депривація як феномен психології бідності
26. Комунікативна депривація як форма нестачі спілкування або перенасичення
27. Екстремальна депривація як прояв травматизації жертви катастроф
28. Професійна депривація та умови її профілактики
29. Форми компенсації при різних видах психічної депривації
30. Стратегії діагностики психічної депривації

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Форми контролю знань студентів

- поточний контроль – робота на заняттях (відвідуваність; тематичні виступи на семінарах);
- проміжний контроль – самостійна робота (робота з літературними джерелами; індивідуально-дослідні завдання); тестування;

Форма контролю	Кількість видів	Вартість	Разом
Контрольні зрізи	2	25 балів	50
Робота на заняттях	6	5 балів	30
Самостійна робота	2	10 балів	20
Підсумок	1		100

Форма контролю	Вид роботи	Кількість	Вартість	Сума
Контрольні зрізи	Тестування	2	25	50
Робота на заняттях	Відвідуваність	7	1	7
	Тематичні виступи на семінарах	7	2	14
	Коментар з приводу проблематики заняття	7	1	7
	Активна участь у вправах	7	1	7
Самостійна робота	Конспект базової літератури	7	1	7
	Аналіз додаткової літератури	1	3	3
	Реферат	1	1	5
	Практичні завдання: аналіз ситуації	1	3	3
	Лабораторні завдання	2	2	4

“Відпрацювання” пропущених занять:

- семінарських занять: конспект літератури за тематикою семінарських занять (написано від руки)
- лекційних занять: додаткове запитання на заліку за темою пропущеної лекції.

I. Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях (при обговоренні проблеми):

- усна відповідь на поставлене запитання;
- коментар з приводу проблематики заняття;
- активна участь в обговоренні

II. Критерії оцінювання роботи студента на практичних заняттях (під час виконання вправ та рольових ігор):

- активна участь у вправах;
- аналіз ситуаційних вправ та рольових ігор;

- коментар з приводу проблематики заняття;
активна участь в обговоренні вправ та рольових ігор

III. Критерії оцінювання виконання практичного завдання:

- Повнота аналізу проблеми
- Наявність авторського погляду на трактування проблематики завдання
- Грамотність аргументації
- Застосування в категоріального апарату в письмовому аналізі
- Правильність та коректність висновків
- Логіка, послідовність та лаконічність викладу матеріалу

IV. Критерії оцінювання виконання індивідуально-дослідного завдання:

- Повнота літературного огляду
- Наявність авторського аналізу літературних джерел
- Грамотність цитування літературних джерел
- Відповідність списку літератури змісту роботи
- Коректність висновків реферату

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3			T4	T5	T6		100
15	17	17			17	17	18		

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується заліком, становить за поточну успішність 60 балів, на заліку – 40 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		Залік
A	90 – 100	5	Відмінно	Зараховано
B	81-89	4	Дуже добре	
C	71-80		Добре	
D	61-70	3	Задовільно	
E	51-60		Достатньо	

Протягом семестру проводиться не менше двох модулів або колоквиумів чи контрольних робіт або інших видів контролю. Максимальна кількість балів, яка встановлюється для цих видів контролю, а також відповідність оцінок FX та F у шкалі

ECTS, у балах та національній шкалі визначається Вченими радами факультетів або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Конспект лекцій.
2. Практикум для проведення семінарських та практичних занять (додаток 1)
3. Тестовий модульний контроль (додаток 2)
4. Перелік залікових питань (додаток 3)

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

2. Бережнова Л. Н. Предупреждение депривации в образовательном процессе. – СПб.: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2000
3. Гордеева О. В. Измененные состояния сознания при сенсорной депривации (сообщение 1) // Депривация сна как метод лечения больных с депрессивными состояниями / Под ред. Р. Я. Бовина. – Л., 1980.
4. Вестник Моск. ун-та. Сер. 14. Психология. 2004. – № 1. – С. 70–87.
5. Лангмейер Й., Матейчек З. Психическая депривация в детском возрасте. – Прага: Авиценум, Медицинское издательство, 1984.
6. Лебедев В. И. Психология и психопатология одиночества и групповой изоляции. – М.: Юнити, 2002.
7. Лисина М. И. Проблемы онтогенеза общения. – М.: Педагогика, 1986.
8. Лишенные родительского попечительства: Хрестоматия / Сост. В. С. Мухина. – М.: Просвещение, 1991
9. Баттерворт Дж., Харрис М. Принципы психологии развития. – М.: Когито-Центр, 2000.
10. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры. – М., 1988.
11. Беседина М. В. Образовательная среда как фактор эмоциональной депривации, влияющей на соматическое здоровье подростков: Автореф. канд. дис. – М., 2004.
12. Божович Л. И. Проблемы формирования личности. – М. – Воронеж, 1995.
13. Боулби Дж. Привязанность. – М.: Гардарики, 2003.
14. Брунер Дж. Психология познания. – М.: Прогресс, 1977.
15. Выготский Л. С. Мышление и речь // Собр. соч.: В 6 т. – М., 1982. Т. 2.
16. Выготский Л. С. Орудие и знак в развитии ребенка // Собр. соч.: В 6 т. – М., 1984. Т. 6.
17. Голик А. Н. Педагогическая психиатрия. – М.: Изд-во УРАО, 2003.
18. Гордеева О. В. Измененные состояния сознания при сенсорной депривации (сообщение 2) // Вестник Моск. ун-та. Сер. 14. Психология. 2004. – № 2. – С. 66–82.
19. Дружинин В. Н. Варианты жизни: очерки экзистенциальной психологии. – М.: ПЕР СЭ, 2005.
20. Кондратьев М. Ю. Социальная психология закрытых образовательных учреждений. – СПб.: Питер, 2005.
21. Короленко Ц. П. Психофизиология в экстремальных условиях. – Л.: Медицина, 1978.
22. Психическая депривация: Хрестоматия / Сост. Н. Н. Крыгина. – Магнитогорск: Изд-во МаГУ, 2003.

Допоміжна

1. Лобзин В. С., Михайленко А. А, Панов А. Г. Клиническая нейрофизиология и патология гипокинезии. – Л., 1979.
2. Магилянцев М. К. Зимовка в Антарктиде // Знание – сила. 1980. – № 7.
3. Маркова Э. В., Кузнецов В. Н., Сидоров П. И. Социально-психологические особенности детской популяции социального изолята // Обзорение психиатрии и медицинской психологии имени В. М. Бехтерева. 2006. – № 1. Т. 3.
4. Маслоу А. Мотивация и личность. – СПб.: Питер, 2003.

5. Мид М. Культура и мир детства. – М., 1988.
6. Митина Л. М. Индивидуальный подход и схематическая типизация учащихся // Вопросы психологии. 1991. – № 5. – С. 28–35.
7. Наричын Н. Н. Доверительный разговор. Психология счастья. – М.: АСТ-пресс, 1998.
8. Павлов И. П. Мозг и психика. – М.: НПО «МОДЭК», 1996.
9. Пристли Р. Антарктическая одиссея. – Л., 1985.
10. Прихожан А. М., Толстых Н. Н. Психология сиротства. – СПб.: Питер, 2004.
11. Психоаналитические термины и понятия: Словарь / Под ред. Борнесса Э. Мура и Бернарда Д. Фаина. – М.: Класс, 2000.
12. Психологический словарь / Под ред. В. П. Зинченко, Б. Г. Мещерякова. – М.: Педагогика-Пресс, 2001.
13. Развитие личности ребенка в условиях депривации. – М.: РИПКРО, 1994.
14. Сифр М. В безднах Земли. – М., 1982.
15. Слободчиков В. И., Цукерман Г. А. Интегральная периодизация общего психического развития // Вопросы психологии. 1996. – № 5. – С. 41–52.
16. Спесивцева О. И. Отрицательные эмоции индивида как рефлексия относительной депривации // Вестник ЧелГУ. Сер. 8. Экономика, Социология, Социальная работа. 2004. – № 1 (1). – С. 38–40.
17. Франкл В. Основы логотерапии. Психотерапия и религия. – СПб.: Речь, 2000.
18. Фрейд З. «Я» и «Оно» // Труды разных лет: В 2 т. – Тбилиси: Мерани, 1991. Т. 1.
19. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности. – М., 1994.
20. Фромм Э. Бегство от свободы. – М.: Прогресс, 1990.
21. Хегенхан Б., Олсон М. Теории научения. – СПб., 2004.
22. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность. – СПб.: Питер, 2003.
23. Хоменко И. А. Предупреждение образовательной депривации в условиях полиэтничного состава учащихся // Материалы межрегиональной научно-практической конференции 2–3 ноября 2005 г. – СПб.: Союз, 2005. – С. 37–41.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

[HTTP://HOSHOVSKYI.BLOGSPOT.COM/2013/06/BLOG-POST.HTML](http://HOSHOVSKYI.BLOGSPOT.COM/2013/06/BLOG-POST.HTML)

[HTTP://BUKVAR.SU](http://BUKVAR.SU)

[HTTP://TEXTBOOKS.NET.UA/CONTENT/VIEW/5582/47/](http://TEXTBOOKS.NET.UA/CONTENT/VIEW/5582/47/)

<http://www.nbu.gov.ua/>

<https://www.library.gov.ua/>

<http://www.lib.rv.ua/>

Плани проведення практичних і лабораторних занять з курсу «Психологія депривації»

Практичне заняття 1. Сенсорна та депривація і її наслідки

1. Причини сенсорної депривації
2. Форми сенсорної депривації
3. Методи діагностики сенсорної депривації та її рівня
4. Корекція сенсорної депривації
5. Механізми подолання наслідків сенсорної депривації

Питання для самоконтролю

1. Емпіричні факти сенсорної депривації
2. Експериментальні дослідження сенсорної депривації
3. Механізми сенсорної депривації
4. Наслідки сенсорної депривації
5. Індивідуальні наслідки сенсорної депривації
6. Рухова депривація як форма сенсорної депривації
7. Історичні аналіз вивчення сенсорної депривації
8. Форми сенсорної депривації
9. Психологічна діагностика сенсорної депривації
10. Форми профілактики сенсорної депривації в спеціалізованих закладах
11. Методи психологічної реабілітації сенсорної депривації

Рекомендована література

1. Гордеева О. В. Измененные состояния сознания при сенсорной депривации (сообщение 1) // Вестник Моск. ун-та. Сер. 14. Психология. 2004. – № 1. – С. 70–87.
2. Гордеева О. В. Измененные состояния сознания при сенсорной депривации (сообщение 2) // Вестник Моск. ун-та. Сер. 14. Психология. 2004. – № 2. – С. 66–82.
3. Короленко Ц. П. Психофизиология в экстремальных условиях. – Л.: Медицина, 1978.
4. Лангмейер Й., Матейчек З. Психическая депривация в детском возрасте. – Прага: Авиценум, Медицинское издательство, 1984.
5. Лебедев В. И. Психология и психопатология одиночества и групповой изоляции. – М.: Юнити, 2002.
6. Развитие личности ребенка в условиях депривации. – М.: РИПКРО, 1994.

Практичне заняття 2 Соціальна депривація

1. Форми соціальної депривації
2. Рання соціальна депривація і її наслідки
3. Соціальна депривація в умовах закритих навчально-виховних установ
4. Психологічні наслідки соціальної депривації у дорослих
5. Проблеми реадптації

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте соціальну депривацію як феномен
2. Визначте особливості та психічні прояви соціальної депривації
3. Опишіть умови що призводять до ознак соціальної депривації
4. Охарактеризуйте наслідки соціальної депривації у дітей та дорослих

Рекомендована література

1. Бережнова Л. Н. Предупреждение депривации в образовательном процессе. – СПб.: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2000.
2. Беседина М. В. Образовательная среда как фактор эмоциональной депривации, влияющей на соматическое здоровье подростков: Автореф. канд. дис. – М., 2004.
3. Боулби Дж. Привязанность. – М.: Гардарики, 2003.
4. Брунер Дж. Психология познания. – М.: Прогресс, 1977.
5. Дружинин В. Н. Варианты жизни: очерки экзистенциальной психологии. – М.: ПЕР СЭ, 2005.
6. Кондратьев М. Ю. Социальная психология закрытых образовательных учреждений. – СПб.: Питер, 2005.
7. Короленко Ц. П. Психофизиология в экстремальных условиях. – Л.: Медицина, 1978.
8. Лангмейер Й., Матейчек З. Психическая депривация в детском возрасте. – Прага: Авиценум, Медицинское издательство, 1984.
9. Лебедев В. И. Психология и психопатология одиночества и групповой изоляции. – М.: Юнити, 2002.
10. Лисина М. И. Проблемы онтогенеза общения. – М.: Педагогика, 1986.
11. Лишенные родительского попечительства: Хрестоматия / Сост. В. С. Мухина. – М.: Просвещение, 1991.
12. Наричин Н. Н. Доверительный разговор. Психология счастья. – М.:
14. Пристли Р. Антарктическая одиссея. – Л., 1985.
15. Прихожан А. М., Толстых Н. Н. Психология сиротства. – СПб.: Питер, 2004.
16. Психическая депривация: Хрестоматия / Сост. Н. Н. Крыгина. – Магнитогорск: Изд-во МаГУ, 2003.
17. Развитие личности ребенка в условиях депривации. – М.: РИПКРО, 1994.
18. Сифр М. В безднах Земли. – М., 1982.
19. Спесивцева О. И. Отрицательные эмоции индивида как рефлексия относительной депривации // Вестник ЧелГУ. Сер. 8. Экономика, Социология, Социальная работа. 2004. – № 1 (1). – С. 38–40.

Лабораторна робота 1 Профілактика та корекція психічної депривації

1. Діагностика різних форм психічної депривації
2. Форми психічної депривації методологія диференційного аналізу проблем
3. Аналіз факторів і наслідків психічної депривації
4. Психологічний супровід клієнта в ситуаціях депривації
5. Механізми корекції різновидової депривації

Завдання для реалізації лабораторної роботи

1. Провести моніторинг діагностичних методик що дають можливість визначити різновидові депривацію.
2. Описати навчальні ситуації що демонструють психологічні симптоматики депривації
3. Скласти перелік життєвих ситуацій що провокують виникнення психічної депривації
4. Розробити корекційну програму для подолання наслідків психічної депривації

Рекомендована література

1. Гордеева О. В. Измененные состояния сознания при сенсорной депривации (сообщение 1) // Вестник Моск. ун-та. Сер. 14. Психология. 2004. – № 1. – С. 70–87.

2. Гордеева О. В. Измененные состояния сознания при сенсорной депривации (сообщение 2) // Вестник Моск. ун-та. Сер. 14. Психология. 2004. – № 2. – С. 66–82.
3. Короленко Ц. П. Психофизиология в экстремальных условиях. – Л.: Медицина, 1978.
4. Лангмейер Й., Матейчек З. Психическая депривация в детском возрасте. – Прага: Авиценум, Медицинское издательство, 1984.
5. Лебедев В. И. Психология и психопатология одиночества и групповой изоляции. – М.: Юнити, 2002.
6. Развитие личности ребенка в условиях депривации. – М.: РИПКРО, 1994.

Модульний тестовий контроль з курсу «Психічна депривація»

1. Дефіцит сенсорних, емоційних, когнітивних стимулів призводить до
 - а. порушенню діяльності мозку
 - б. дезадаптації
 - в. психічної депривації
 - г. всі відповіді вірні

2. Історичний опис проблеми психічної депривації почався з вивчення ...
 - А. дітей інтернатів
 - Б. емігрантів
 - В. правопорушників
 - Г. дослідників Арктики

3. Синдром Мауглі відносять до
 - а. соціальної депривації
 - б. емоційної депривації
 - в. когнітивної депривації
 - г. всі відповіді вірні

4. Поясніть термін «Замаскована депривація»
 - а. наявність проявів депривації при відсутності на то зовнішніх причин
 - б. вторинна депривація
 - в. депривація в наслідок ураження головного мозку
 - г. депривація що проявляється соматичними захворюваннями

5. Якій вчений розкрив поняття психічної депривація у вигляді двох її видів: не базових потреб та загрозову депривацію
 - а. А. Маслоу
 - б. Л. Виготський
 - в. А. Бандура
 - г. Й. Лангмейер

6. Стимульна депривація це
 - а. сенсорна
 - б. значень
 - в. емоційна
 - г. соціальна

7. Когнітивна депривація це
 - а. сенсорна
 - б. значень
 - в. емоційна
 - г. соціальна

8. Депривація ідентичності тісно пов'язана із таким видом депривації як
 - а. сенсорна
 - б. значень

- в. емоційна
- г. соціальна

9. І. П. Павлов ввів поняття пов'язане із когнітивною депривацією що розкривало формування ложних тверджень про взаємозв'язки із світом це поняття називають

- а. мінливі зв'язки
- б. стратегії виживання
- в. контрперенос
- г. всі відповіді вірні

10. Рухова депривація є видом такої депривації як

- а. сенсорна
- б. значень
- в. емоційна
- г. соціальна

11. Психічна депривація зміни. такі стани людини як ..

- а. емоційний стан
- б. психофізіологічний
- в. психо-пізнавальний
- г. всі відповіді вірні

12. Прихована депривація на думку Дж. Боулби пов'язана із

- А. з навчанням
- Б. вихованням
- В. з негативним впливом зовнішнього оточення
- Г. з незадоволенням значущих психічних потреб людини

13. За формою психічні депривацію поділяють на

- а. явну та приховану
- б. одноразову та багаторазову
- в. внутрішню та зовнішню
- г. всі відповіді вірні

14. Перші експерименти по вивченню депривації у тварин були проведені такими вченими

- а. Д. Хебба
- б. М. Розенцвейгом
- в. М. Даймондомг
- г. всі вчені підтвердили прояви депривації у тварин

15. В основі якої депривації покладений нейрофізіологічних зв'язків

- а. сенсорна
- б. значень
- в. емоційна
- г. соціальна

16. В контексті якої теоретичної моделі сенсорная депривація розглядається як порушення формування когнітивних моделей

- а. психодинамічна теорія
- б. когнітивна теорія
- в. теорія соціального наuczіння

г. всі теорії підтверджують дану думку

17. До наслідків сенсорної депривації не можна віднести такий прояв як...

- а. розлади сексуальної сфери
- б. ілюзії та порушення сприйняття
- в. галюцинації
- г. страхи

17. Психічна депривація деструктивно впливає на емоційний фон людини тки зміни були доведені таким вченим як ...

- а. Д. Хебба
- б. М. Розенцвейгом
- в. М. Даймондомг
- г. В. Фазінг

18. Відчуття «геніального відкриття» пов'язано із такою формою психічної депривації як ...

- а. сенсорна
- б. значень
- в. емоційна
- г. соціальна

19. Яка форма психічної депривації пов'язана із недостатньою кількістю інформації а також її хаотичністю та мінливістю, невпорядкованістю

- а. сенсорна
- б. когнітивна
- в. емоційна
- г. соціальна

20. Якій вид психічної депривації негативно впливає розвиток дитини

- а. сенсорна
- б. когнітивна
- в. емоційна
- г. всі негативно впливають на розвиток особистості

21. Недостатньо повноцінне спілкування з дітьми приводить до появи такої депривації

- а. сенсорна
- б. когнітивна
- в. емоційна
- г. соціальна

22. Один із представників теорії соціального наочіння доводить факт щ труднощі в розвитку дитини залежать від відсутності необхідної стимуляції

- а. Дж. Гевирц
- б. М. Розенцвейгом
- в. М. Даймондомг
- г. В. Фазінг

23. Депривація – це:

- а) функціональне обмеження в задоволенні потреб довгий час;
- б) втрата функції;
- в) дезадаптація.

24. Слово «депривація» (от англ. deprivation) це

- а) керівництво;
- б) управління;
- в) втрата

25. Поняття психічної депривації дали такі вчені:

- а) Й. Лангмейер и З. Матейчек ;
- б) А. Бандура;
- в) Л. Виготський ;

26. Вплив – це:

- а) поведінка особи;
- б) стиль керівника;
- в) така поведінка однієї особи, що змінює поведінку іншої особи;
- г) ступінь залежності підлеглого від керівника.

Питання до заліку «Психічна депривація»

1. Поняття про психічну депривацію
2. Класифікація психічної депривації
3. Фактори психічної депривації
4. Ізоляція і депривація як психологічні явища
5. Стратегії діагностики проявів психічної депривації
6. Соціальні умови виникнення депривації
7. Психічна депривація в умовах соціального закладу \
8. Форми психічної депривації
9. Психологічні особливості соціальної адаптації дітей соціально депривованих
10. Механізми корекції соціальної депривації
11. Психологічний супровід клієнтів із ознаками когнітивної депривації
12. Умови соціальної адаптації при корекції когнітивної депривації
13. Класифікація психічної депривації
14. Умови виникнення психічної депривації
15. Стратегії профілактики освітньої депривації
16. Форми допомоги психолога при корекції сенсорної депривації
17. Стратегії профілактики соціальної депривації в умовах інтернатного закладу
18. Психічна депривація як проблема сучасного суспільства
19. Депривація стимульна умови та форми виникнення
20. Етапи розвитку вивчення психічної депривації
21. Психомоторна депривація
22. Психокультурна депривація
23. Основні причини емоційної депривації
24. Шляхи корекції емоційної депривації
25. Форми психологічної допомоги при наслідках психомоторної депривації
26. Умови психологічного супроводу при корекції наслідків психомоторної депривації
27. Класифікаційні категорії психічної депривації
28. Психологічні особливості феномену різновидової депривації
29. Соціальна депривація як ізоляція – пенітенціарна психологія
30. Економічна депривація як феномен психології бідності
31. Комунікативна депривація як форма нестачі спілкування або перенасичення
32. Екстремальна депривація як прояв травматизації жертви катастроф
33. Професійна депривація та умови її профілактики
34. Форми компенсації при різних видах психічної депривації
35. Стратегії діагностики психічної депривації
36. Психологічна корекція освітньої депривації
37. Розуміння феномену культурної депривації
38. Психологія депривації ідентифікації
39. Форми психічної депривації методологія диференційного аналізу проблем
40. Аналіз факторів і наслідків психічної депривації